

Ph. Dr. Rudolf Mudroch: Poměry číšnických učňů v Praze. Sociologicko-psychologická studie, nákladem Sociálního ústavu v Praze s podporou Masarykovy akademie práce, 1929, publikace Sociálního ústavu číslo 41, 8°, stran 121, s tabulkami, cena Kč 20.—. V úvodě zmiňuje se autor o poměru učňů vůbec a přechází speciálně k číšnickým učňům, kteří žijí svou dobu učební v poměrech, které mohou působiti na mravní vývoj hochů a jinů daleko zhoubněji než ostatní povolání. Autor všímá si podrobně hospodářské situace číšnictví, rodinných poměrů učňů, školního vzdělání a inteligence, jakož i motivů volby povolání. Zmiňuje se pak o poměrech v závodech, o duševním obzoru učňů a o jiných poměrech mravnostních. Práce je velmi podrobná a dává nám nahlédnouti do života nejen číšnických učňů, nýbrž i číšnických zaměstnanců vůbec.

Dr. Jindřich.

PhDr. John Morris Gillete: Sociologie venkova. — S předmluvou Dra In. Arn. Bláhy. Nákladem Ústředního svazu agrárních akademiků v Praze. 1928. — 8°. Stran 493. Cena Kč 60.—. Z předmluvy prof. Bláhy se dovídáme, že vědecké studium amerického venkova bylo podníceno praktickými potřebami a nutnostmi amerických poměrů. S pravou americkou rychlostí a s americkým praktickým smyslem začaly se na různých školách množit kursy rurální sociologie. Velmi oblíbenou cvičebnicí v těchto kursech byla kniha Gillette-ova. Avšak období snah učinit americkou rurální sociologii opravdu sociologickou, opravdu vědeckou, nastává teprve nyní.

Nesmíme tedy Gillettovu knihu pokládat za standardní sociologické vědecké dílo, je to jen učebnice, a můžeme říci, dokonce populární, snad přístupná, tak trochu »americká« učebnice. To dosvědčuje i textová úprava, každý oddíl začíná analýsou, pak následují praktické pokyny, náměty k diskusi a konečně literatura (americká). Kapitoly jednájí o konkrétních, praktických otázkách (zemědělská výroba, řízení zemědělského podniku, dělnictvo, komunikace, meziobchod venkovská škola, mírnění venkovské osamělosti), jen poslední jsou více obecné (poměr mezi městy a venkovem, péče o místní venkovské vůdce, společenská výstavba skupiny). Tím se stává tato kniha výbornou příručkou pro všechny, kteří se zabývají zemědělskou politikou; to již proto, že je neobyčejně všestranná a důkladná (obsahuje i srovnání jednotlivých duševních nemocí venkovského a městského obyvatelstva). Nesmíme ji ovšem po stránce čistě vědecké posuzovat příliš přísně. Tak na př. úvodní část teoretická, zejména o rozdělení věd a postavení sociologie, je tak zrovna ještě vhodná pro středoškolskou učebnici. Některé názory jsou již překonané, na př. o jednotlivých stádiích postupného vývoje lidského společenství.

Pro nás má největší cenu kniha tím, že jí můžeme dobře srovnat naše a severoamerické zemědělství. Neboť přes velký zájem o Ameriku máme málo knih, které by nám ji přiblížily a dávaly poznat nejen essayisticky, nýbrž vědecky. Tak překvapuje potřeba pozemkové reformy, ne ovšem k vůli velkostatkům, nýbrž proti pozemkovým spekulantům a na povznesení vnitřní kolonisace. Palčivá je také otázka černochů, ochrany lesů, pachtu a konečně politické, neboť americký zemědělec se ještě nedovede mocensky organisovat, je ještě málo třídně uvědomělý. Některé poznatky mají pak obecnou platnost, na př. hned úvodní tvrzení, že mezi městskou a venkovskou společností není hlubokých rozdílů.

Překlad je plynulý, avšak někde se drží příliš otrocky angličtiny. Tak místo anglického způsobu užití neosobního slovesa hodilo by se lépe užit první osoby. Také nezvyklé je často užívané slovo sousedstvo místo lepšího snad výrazu osada. Nedopatření je asi, když se mluví o zásadách Rochdaleových, jako by Rochdale byla osoba a ne město. Vhodné je, že překladatelé připojili stručnou informaci o americké ústavě, poměrech sociálních a politických a j.

Dr. Čakrt.